

01/a-50-1

29-11-2012

BOSNIA AND HERZEGOVINA
MINISTRY OF FOREIGN TRADE AND ECONOMIC RELATIONS

Broj: 03-2 – 07-2927-1-1/12
Sarajevo, 22. 11. 2012. godine

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE
PREDSTAVNIČKI DOM

**Predmet: Odgovori na poslanička pitanja (veza: akt PS BiH Br.01/a-50-1-15-35/12
od 25.10.2012.)**

U prilogu Vam dostavljamo odgovore na poslanička pitanja iz nadležnosti Ministarstva spoljne trgovine i ekonomskih odnosa BiH, postavljena na 35. sjednici Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, održanoj 23. oktobra 2012. godine.

S poštovanjem,

MINISTAR

Mirko Šarović

Bosna i Hercegovina
Ministarstvo vanjske trgovine i
ekonomskih odnosa
Sarajevo

Босна и Херцеговина
Министарство спољне трговине и
економских односа
Сарајево

PRISTUPANJE BOSNE I HERCEGOVINE SVJETSKOJ TRGOVINSKOJ
ORGANIZACIJI (WTO)

ODGOVORI NA POSLANIČKA PITANJA

Sarajevo, novembar 2012. godine

POSLANIČKA PITANJA:

Na 35. sjednici Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, održanoj 23. oktobra 2012. godine, poslanik Milorad Živković je Ministarstvu spoljne trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine postavio slijedeća pitanja, vezana za proces pristupanja Bosne i Hercegovine Svjetskoj trgovinskoj organizaciji:

1. „ *U kojoj fazi su pregovori između Bosne i Hercegovine i Svjetske trgovinske organizacije o ulasku BiH u ovu organizaciju ?*
2. *Da li je tačno da je uslov za ulazak u ovu organizaciju dopuštanje uvoza genetski modifikovanih organizama ?*
3. *Ako jeste, kako Ministarstvo misli ispuniti ovaj uslov, uzimajući u obzir postojeću legislativu po ovoj oblasti ?“*

U daljem tekstu dati su odgovori na navedena poslanička pitanja.

Pitanje 1. „ U kojoj fazi su pregovori između Bosne i Hercegovine i Svjetske trgovinske organizacije o ulasku BiH u ovu organizaciju ?

Odgovor:

Kao što je poznato, 18. maja 1999. godine Predsjedništvo BiH je prihvatilo Inicijativu Savjeta ministara BiH i donijelo Odluku o pokretanju pregovora za pristupanje BiH u WTO i usvojilo Plan aktivnosti državnih i entitetskih organa, a kao nosioca aktivnosti odredilo Ministarstvo spoljne trgovine i ekonomskih odnosa BiH.

15. jula 1999. godine na sjednici Generalnog Savjeta WTO-a, BiH je ***dobila status posmatrača*** u ovoj međunarodnoj organizaciji. Na istoj sjednici Ustanovljena je WTO Radna Grupa za BiH sa zadatkom ***“da ispita zahtjev Bosne i Hercegovine da pristupi Svjetskoj trgovinskoj organizaciji u skladu s članom XII Marakeškog Sporazuma o osnivanju Svjetske trgovinske organizacij (WTO) i da Generalnom Savjetu WTO dostavi preporuke koje mogu uključiti nacrt Protokola o pristupanju”***.

Kao osnova za otpočinjanje pregovora za pristupanje BiH WTO-u, u septembru 2002 godine Sekretarijatu WTO-a je dostavljen ***Memoranduma o spoljnotrgovinskom režimu BiH***, tako da se ovaj datum može uzeti i kao datum formalnog početka pregovora.

Iako pregovori za pristupanje Svjetskoj trgovinskoj organizaciji predstavljaju jedan jedinstven proces, isti se uslovno se sa stanovišta predmeta i načina vođenja pregovora mogu podijeliti na tri cjeline:

- (i) Pregovore o spoljnotrgovinskog režimu BiH - faza multilateralnih pregovora sa svim članicama WTO Radne grupe za BiH (započeti 2002 godine dostavljanjem Memoranduma o spoljnotrgovinskom režimu BiH) ;
- (ii) Bilateralne pregovore o pristupu tržištu oblasti roba (poljoprivrednih i industrijskih) i usluga sa zainteresovanim članicama WTO Radne grupe za BiH; i
- (iii) Plurilateralne pregovore o domaćoj podršci poljoprivredi i izvoznim subvencijama.

(i) Pregovori o spoljnotrgovinskom režimu BiH predstavljaju proces ispitivanja usaglašenosti domaćeg zakonodavstva i prakse sa WTO pravilima i principima, koji se odvija u serijama pismenih pitanja i odgovora. Svaki krug pitanja i odgovora BiH se formalno okončava Sjednicom WTO Radne grupe za Bosnu i Hercegovinu, na kojoj se rezimira stanje i evidentiraju preostale obaveze. U dosadašnjem toku pregovora održano je 10 (deset) krugova pregovora, zaključno sa 31. oktobrom 2012. godine.

Stanje pregovora u ovoj oblasti prati se putem realizacije tzv. „Legislativnog akcionog plan Bosne i Hercegovine“ koji predstavlja sistematizovan plan/pregled: usvajanja novih zakona i podzakonskih akata kojima se regulišu pojedine oblasti pokrivene pojedinačnim WTO sporazumima; izmjene i dopune postojećih propisa u cilju njihovog usklađivanja sa odredbama WTO sporazuma; formiranja novih institucija u cilju efikasnije primjene domaćih propisa u skladu sa pravilima WTO; uspostavljanja odgovarajućih informativnih tačaka u okviru institucija BiH u cilju obezbjeđenja principa transparentnosti u oblasti zakonodavstva; te pristupanje međunarodnim ugovorima i konvencijama iz oblasti zaštite prava intelektualnog vlasništva, koji se administriraju u okviru WIPO-a.

Zaključno sa krajem oktobra 2012. godine, odnosno sa posljednjom, desetom sjednicom WTO Radne grupe za BiH, „**Legislativni akcioni plan Bosne i Hercegovine**“ je u potpunosti realizovan, što znači da su **pregovori u ovoj oblasti dovedeni do samog kraja**.

U ovoj oblasti pregovora, dakle, **preostaje da se, u saradnji sa Sekretarijatom WTO-a**, od sadašnje verzije Nacrta izvještaja o pristupanju, **pripremi Finalni izvještaj**, koji će sadržati sve konačno preuzete obaveze u ovom procesu i koji će kao takav, nakon završetka pregovora u svim segmentima, biti prosljeđen **Generalnom savjetu WTO-a**, a potom i na **Ministarsku konferenciju WTO-a na usvajanje**, odnosno u proceduru ratifikacije u skladu sa važećim propisima u Bosni i Hercegovini.

(ii) Bilateralni pregovori o pristupu tržištu predstavljaju segment pregovora koji se odvija pojedinačno i odvojeno sa zainteresovanim članicama WTO-a, a uključuju:

- a) Pregovore o carinskim koncesijama u oblasti trgovine robom; i
- b) Pregovore o preuzimanju posebnih obaveza u oblasti trgovine uslugama.

Naime, pravilo je da zemlja koja pristupa Svjetskoj trgovinskoj organizaciji u završnoj fazi svojih pregovora daje određene ustupke u formi carinskih koncesija (snižavanje carina) u oblasti trgovine robom, odnosno putem preuzimanja posebnih obaveza u oblasti trgovine uslugama, u smislu njihove dalje liberalizacije.

Pregovori u ovom segmentu su, u dosadašnjem toku ovog procesa, vođeni ili se još uvijek vode sa ukupno 16 zemalja. Zaključno sa desetim krugom pregovora održanim krajem oktobra 2012. godine, pregovori u ovoj oblasti su **u potpunosti okončani, a bilateralni protokoli potpisani sa osam zemalja: Kanadom, Norveškom, Japanom, Kinom, Švajcarskom, El Salvadorom i Hondurasom i Dominikanskom Republikom**.

Pregovori su, u okviru posljednjeg kruga, takođe, **u tehničkom smislu završeni sa Indijom i Evropskom Unijom**, a datumi potpisivanja sa ovim članicama će biti naknadno dogovoreni.

Bilateralni pregovori o pristupu tržištu ostaju još uvijek aktivni sa SAD, Brazilom, Ekvadorom, Korejom i Ukrajinom, s tim da se u ***ovaj segment pregovora uključio i Meksiko*** sa svojim konkretnim zahtjevima.

Rješavanje preostalih otvorenih pitanja u pregovorima sa naprijed pomenutim članicama u ovom segmentu pregovora uslovljeno je ***odnosima BiH i EU, uspostavljenim zaključivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju u okviru SAP-a***. Naime, Bosna i Hercegovina kao zemlja u procesu stabilizacije i pridruživanja i potencijalna buduća članica Evropske unije ima obavezu da rezultate svojih WTO pristupnih pregovora u oblasti pristupa tržištu sa trećim zemljama usaglasa sa tzv. WTO „bound“ konsolidovanom listom koncesija za robe Evropske unije i konsolidovanom listom obaveza koje su zemlje EU preuzele u oblasti trgovine uslugama.

Bez obzira na to, s nekim od pomenutih članica, kao što su Koreja i Meksiko može se očekivati vrlo skori završetak pregovora. U okviru posljednjeg kruga pregovora, evidentan je takođe zaokret, u pozitivnom smislu, u poziciji koju SAD, kao jedna od ključnih WTO članica ima u ovom procesu.

Najneizvjesnije je, međutim, stanje u pregovorima sa Ukrajinom. Poznato je, naime, ponašanje Ukrajine koja posljednjih nekoliko godina blokira nekoliko zemalja na putu okončanja WTO pristupnih pregovora postavljanjem zahtjeva u oblasti pristupa tržištu koji prevazilaze interese njene privrede, a u stepenu liberalizacije prevazilaze ustupke koje su postojeće članice dale kao ustupak za članstvo u ovoj organizaciji. I mada su ostale članice svjesne toga, čak i one sa najznačajnijim uticajem u ovoj organizaciji, kao što su SAD i EU, iste nemaju mehanizam da spriječe takvo ponašanje.

Naravno, ovdje treba imati u vidu da u skladu sa procedurom, sve dok se ne okončaju pregovori sa svim zemljama, postoji mogućnost uključivanja u pregovore drugih članica, kao što je to učinio Meksiko. U tom pogledu, u neformalnim kontaktima se pominje ***mogućnost uključivanja Rusije*** u ovaj segment pregovora, kao nove članice WTO-a.

(iii) U oblasti pregovora o domaćoj podršci poljoprivredi, Pregovarački tim čini napore da u pregovorima obezbjedi što viši dozvoljeni nivo ukupne podrške za mjere koje su, prema WTO Sporazumu o poljoprivredi, predmet ograničenja. To podrazumjeva obezbjeđenje što većeg procenta tzv. *de minimis* podrške, koja se u praksi može kretati u visini između 5 i 10% vrijednosti ukupne prizvodnje za svaki pojedinačni bazni poljoprivredni proizvod koji je predmet subvencioniranja, a uz to i što veći dozvoljeni nivo ukupne podrške izražene u apsolutnom novčanom iznosu (AMS –Aggregate Measurement of Support), koji ne može preći prosječan ostvareni nivo u nekom prethodnom trogodišnjem periodu, ali može biti predmet zahtjeva sa smanjenjem.

S obzirom da se pregovori u ovoj oblasti vode na bazi ostvarenog nivoa podsticaja u nekom prethodnom trogodišnjem periodu, bilo je neophodno sačekati povoljniji period kao osnovu za pregovore. Podaci za trogodišnji period (2008-10) pokazali su, da su u odnosu na prethodni period, na svim nivoima vlasti značajno povećana izdvajanja za poljoprivredu.

Na bazi istih pripremljen je novi dokument za pregovore, koji je članicama prezentiran na posljednjem sastanku održanom 31. oktobra 2012. godine, i koji daje realne mogućnosti da

se pregovori u ovoj oblasti okončaju u kratkom vremenskom periodu, uz povoljniji konačni rezultat pregovora.

Da zaključimo, iz naprijed prezentiranog stanja u pregovorima za pristupanje Bosne i Hercegovine Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (WTO) po svim njegovim segmentima, ***evidentno je*** da je u posljednje vrijeme, a naročito ***u periodu maj – novembar 2012. ostvaren značajan napredak.***

Kao što je to prezentirano u prethodnom dijelu odgovora, u prethodnom periodu su, dakle, (i) ispunjeni minimalni zahtjevi za članstvo u ovoj organizaciji u pogledu domaćeg zakonodavstva; (ii) završeni bilateralni pregovori o pristupu tržištu sa deset članica (od ukupno 16), sa perspektivom da se vrlo brzo okončaju pregovori sa još nekoliko članica; (iii) stvoreni preduslovi za uspješan i skori završetak pregovora i u oblasti podsticaja u poljoprivredi.

Prezentirani napredak u prethodnom periodu rezultirao je i činjenicom da je Bosna i Hercegovina na dobrom putu da, sa početkom 2013 godine, stekne ***status prioriteta*** u ovom procesu u odnosu na ostale zemlje u procesu pristupanja. To bi omogućilo da se svi dokumenti za pregovore, dostavljeni s naše strane u narednom periodu, od strane Sekretarijata WTO-a uzimaju u obradu po principu prioriteta. U tom smislu, planirano je da se do sredine naredne godine održe još dva kruga pregovora, što je pretpostavka da se u tom periodu pregovori u svim segmentima uspješno okončaju.

Naravno, radi se o jednoj optimističnoj varijanti, koja pored pojačanog angažmana odgovarajućih domaćih institucija u ovoj oblasti, podrazumjeva i određenu fleksibilnost WTO članica s kojima su pregovori još u toku, a što bi trebalo da se obezbjedi dodatnim aktivnostima na diplomatskom planu, u skladu sa nedavno usvojenim zaključkom Savjeta ministara BiH, koji je nedavno prosljeđen i PS BiH.

Pitanje 2. „Da li je tačno da je uslov za ulazak u ovu organizaciju dopuštanje uvoza genetski modifikovanih organizama ?“

Kao što je poznato Zakon o genetski modifikovanim organizmima (u daljem tekstu GMO) („Službeni glasnik BiH”, broj 23/09) usvojen je od strane oba doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine 26. februara 2009. godine.

Ovim zakonom propisana je procedura i uslovi za (i) prekogranični prenos; (ii) ograničenu upotrebu u kontrolisanom zatvorenom sistemu; (iii) namjerno unošenje u životnu sredinu i (iv) stavljanje na tržište genetski modifikovanih organizama i proizvoda koji se sastoje, sadrže ili vode porijeklo od genetski modifikovanih organizama, odnosno drugim riječima, zakonom je propisana procedura, uslovi i način upotrebe GMO-a.

Cilj usvajanja ovog zakona je bio obezbjeđivanje visokog nivoa zaštite života i zdravlja ljudi, zdravlja i dobrobiti životinja, životne sredine i interesa potrošača s obzirom na GMO i proizvode od GMO kao i žive modifikovane organizme, u skladu sa najvišim

međunarodnim standardima, uz istovremeno efikasno funkcionisanje tržišta Bosne i Hercegovine.

U tom smislu, Zakonom su takođe precizno definisane državne, entitetske (uključujući Distrikt Brčko) i kantonalne institucije nadležne za njegovu implementaciju, kao i njihova obaveza na međusobnu saradnju, a kao centralno koordinaciono tijelo u ovoj oblasti za obavljanje stručnih poslova utvrđena je Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine.

Pored toga, radi praćenja stanja i razvoja u oblasti upotrebe GMO-a i pružanja stručne pomoći nadležnim organima u sprovođenju ovog zakona, uspostavljen je Savjet za GMO, čiji članovi se imenuju, iz reda kandidata iz naučnih, stručnih i obrazovnih institucija iz BH entiteta i Brčko Distrikta BiH, na mandat od četiri godine.

U skladu sa obavezama koje proističu iz odredbi Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa EU, Zakon o GMO je usklađen sa zakonodavstvom EU, i to sa:

- (i) Direktivom Evropskog parlamenta i Vijeća 2001/18/EC od 12. marta 2001. O namjernom ispuštanju genetski modifikovanih organizama u okoliš i o ukidanju Direktive Vijeća 90/220/EEZ;
- (ii) Direktivom Vijeća br. 90/219/EEZ o ograničenoj upotrebi genetski modifikovanih organizama;
- (ii) Uredbom Evropskog parlamenta i Vijeća (EC) br. 1946/2003 od 15. jula 2003. o prekograničnom kretanju GMO-a;
- (iii) Uredbom Evropskog parlamenta i Vijeća (EC) br. 1829/2003 od 22. septembra 2003. o genetski modifikovanoj hrani i hrani za životinje; te
- (iv) Uredbom Evropskog parlamenta i Vijeća (EC) br. 1830/2003 od 22. septembra 2003. o sljedivosti i označavanju genetski modifikovanih organizama i sljedivosti prehrambenih proizvoda i hrane za životinje proizvedenih od genetski modifikovanih organizama, kojom se mijenja i dopunjuje Direktiva 2001/18/EC.

U dosadašnjem toku pregovora za pristupanje Bosne i Hercegovine Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (WTO), ovom zakonu je posvećena značajna pažnja u okviru procedure ispitivanja spoljnotrgovinskog režima BiH od strane članica Radne grupe za BiH, kao jednog od segmenata pristupnog procesa.

Posebnu pažnju i interes za oblast upotrebe GMO-a u okviru WTO-a iskazale su SAD, kao jedna od ključnih članica ove organizacije, a čiji pristup u ovoj oblasti se, kao što je poznato znatno razlikuje od pristupa zemalja EU. Ilustracije radi, proces pristupanja Republike Srbije ovoj organizaciji, je u zastoju već više od godinu dana baš zbog Zakona o GMO Republike Srbije, čiju izmjenu zahtjevaju upravo SAD. Potrebno je, međutim, napomenuti da Zakon Republike Srbije nije usklađen sa odgovarajućim EU direktivama, niti međunarodnim standardima u ovoj oblasti.

Kada je u pitanju postupak ispitivanja usaglašenosti Zakona o GMO Bosne i Hercegovine sa pravilima i principima međunarodnog trgovinskog sistema, uspostavljenih u okviru Svjetske trgovinske organizacije, WTO Pregovarački tim BiH je Radnoj grupi još 2010 dostavio prevod ovog propisa na komentare.

U skladu sa procedurom, na devetoj sjednici Radne grupe za BiH, održanoj 28. septembra 2011. godine, SAD su dostavile set od 75 pitanja isključivo vezanih za Zakon o GMO. Ako se ima u vidu da pomenuti Zakon ima ukupno 72 člana, jasno je koliko je pažnje od strane administracije SAD-a posvećeno svakoj odredbi ovog Zakona.

Na postavljena pitanja, BH WTO Pregovarački tim je pažljivo pripremio odgovore i dostavio Radnoj grupi na razmatranje u okviru posljednje sjednice Radne grupe, održane 31. oktobra ove godine u Ženevi.

Reakcija SAD na odgovore dostavljene u pismenoj formi bila je izuzetno pozitivna. Tome u prilog ide i činjenica da je na dostavljene odgovore uslijedilo svega desetak novih pitanja američke administracije, među kojima nema pitanja koja bi ukazala na potencijale probleme ili neusklađenost određenih odredbi sa međunarodnim standardima u ovoj oblasti.

Nova pitanja su, dakle, uglavnom tehničke prirode i odnose se na proceduru usvajanja podzakonskih akata koja je s naše nagovještana u odgovorima.

U međuvremenu, slijedeći pravilnici iz ove oblasti su usvojeni i stupili na snagu:

- „Pravilnik o uspostavljanju sistema za razvoj i dodjeljivanje jedinstvenih kodova za genetski modifikovane organizme“ („Službeni glasnik BiH”, broj 68/12);
- „Pravilnik o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modifikovane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine, i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje“. („Službeni glasnik BiH”, broj 78/12);
- „Pravilnik o sadržaju prijave i tehničke dokumentacije za stavljanje na tržište, uslovi označavanja i pakovanja genetski modifikovanih organizama ili proizvoda koji sadrže i/ili se sastoje ili potiču od genetski modifikovanih organizama“. („Službeni glasnik BiH”, broj 78/12);
- „Pravilnik o sadržaju i obimu procjene rizika za stavljanje na tržište genetski modifikovanih organizama ili proizvoda koji sadrže i/ili se sastoje ili potiču od genetski modifikovanih organizama, i metodologije za izradu procjene rizika“ („Službeni glasnik BiH”, broj 78/12);

Ovi Pravilnici su odmah po usvajanju prevedeni i dostavljani Radnoj grupi na komentare. Eventualni komentari i dodatna pitanja članica Radne grupe se očekuju u narednom periodu i trebalo bi da budu razmatrana na slijedećoj sjednici Radne grupe koja je planirana za kraj prvog kvartala naredne godine.

Da zaključimo, najkraći odgovor na postavljeno poslaničko pitanje je:

- da upotreba GMO, uključujući i uvoz, postojećim Zakonom nije eksplicitno zabranjena, odnosno da je omogućena samo u skladu sa jasno propisanom procedurom odobravanja i uz uslove propisane Zakonom i podzakonskim aktima, koji imaju cilj da obezbijede visok nivo zaštite života i zdravlja ljudi, zdravlja i dobrobiti životinja, životne sredine i interesa potrošača;
- da je, u dosadašnjem toku pregovora za pristupanje Bosne i Hercegovine Svjetskoj trgovinskoj organizaciji, predmet ispitivanja bio samo državni Zakon, i da nije utvrđena neusaglašenost odredbi postojećeg Zakona sa uspostavljenim

međunarodnim standardima u ovoj oblasti, te stoga nije bilo zahtjeva za eventualnim izmjenama istog.

Ostaje da se sačekaju eventualni komentari članica WTO Radne grupe na dostavljene prevode naprijed navedenih Pravilnika. Imajući u vidu, međutim, njihovu evidentnu usaglašenost sa odgovarajućim EU direktivama, a samim tim i međunarodnim standardima u ovoj oblasti, ne očekuju se zahtjevi za izmjenama postojećeg zakonodavstva u primjeni.

Osnov za dalju diskusiju, u nastavku pregovora po ovom pitanju, bi mogao predstavljati Zakon o GMO Republike Srpske („Službeni glasnik RS”, broj 103/08), čije su određene sporne odredbe već bile predmet razmatranja na Pod-odbru za poljoprivredu, koji djeluje u okviru implementacije PS/SSP sa EU.

Naime, ovaj Zakon reguliše samo jedan aspekt upotrebe GMO-a, a to je ograničena upotreba GMO-a u kontrolisanom zatvorenom sistemu. Članom 3 istog Zakona eksplicitno su zabranjeni drugi vidovi upotrebe GMO, uključujući (i) prekogranični prenos (uvoz); (ii) namjerno unošenje u životnu sredinu i (iii) stavljanje na tržište genetski modifikovanih organizama i proizvoda koji se sastoje, sadrže ili vode porijeklo od genetski modifikovanih organizama.

Na bilateralnom sastanku sa delegacijom SAD, u okviru posljednjeg kruga pregovora za pristupanje Bosne i Hercegovine Svjetskoj trgovinskoj organizaciji, održanom 30. oktobra 2012. godine u Ženevi, od strane SAD je pomenut Zakon o GMO Republike Srpske u kontekstu njegove potencijalne neusaglašenosti sa državnim Zakonom, odnosno međunarodnim standardima u ovoj oblasti.

Eventualna pitanja i zahtjevi američke strane u tom pogledu se mogu očekivati u skorije vrijeme, nakon čega će biti potrebno i zauzeti odgovarajući stav. Pretpostavka je, takođe, da će Zakon o GMO Republike Srpske biti predmet daljih razgovora sa EU u okviru implementacije SSP-a.

Smatramo da je ovim odgovoreno i na treće poslaničko pitanje, postavljeno u vezi stava Ministarstva spoljne trgovine i ekonomskih odnosa BiH, po pitanju eventualnih dodatnih zahtjeva u pogledu mogućnosti uvoza GMO, a u kontekstu vođenja pregovora o uslovima za pristupanje Bosne i Hercegovine Svjetskoj trgovinskoj organizaciji.